

FOR STUDERENDE I ÅRHUS

MARTS 2008 # 139

DELFINEN

TEMA | TRADITIONER

■ NYHEDER | FORSKNING | EMMA GAD | DELFINEN 1990 - 2008 | TRADITIONEL MAD | MOESGÅRD |
UNI FØR OG NU | MACHWERKET | KRONIK | INTERNATIONALISERING | KLUMME | KULTUR

REND MIG I TRADITIONERNE, SKREV PANDURO - OG DET HAR VI SÅ SANDELIG GJORT FOR DET - KAN GODT VÆRE, AT EMMA GAD, MEN VI ANDRE GAD IKKE.

HOLD DØREN!

ORD | MATHIAS VESTERGAARD

En opfattelse af Emma Gad som etikette-diktator bygger ofte på en alvorlig misforståelse – det er nemlig langt de færreste der har læst Emma Gads bog Takt og Tone fra 1918. Dem der har, vil dog vide at bogen på ingen måde handler om at opstille krukke og besværlige regler med det formål at gøre enhver form for menneskeligt samvær unaturligt og ubekvemt – tværtimod. Emma Gads budskab er netop at vi skal kunne holde ud at være sammen, og bogen handler udelukkende om hvordan man på en god måde kan tage hensyn til hinanden. Et helt igennem godt og kærligt budskab. Derfor undrer det mig meget at hun i den grad er blevet forkastet og afvist.

“ Hold døren for andre – ikke fordi de ikke selv kan åbne den (det er her, feministerne misforstod noget)

– og helst mod politiet.

Innovation og frygten for traditionerne

Men allerede for dette, var de generelle normer i opbrud. Måske kommer angsten for traditionerne fra vores konstante fokus på innovation og "det nye". I denne optik er traditioner per definition noget der bør forkastes da de hører fortiden til. Desuden beskyldes traditionerne for at skabe de faste rammer for vores samvær, som forhindrer os i at være innovative. Desværre er realiteten dog ofte at der hurtigt etableres nye vaner og mønstre, blot uden den medmenneskelige omtanke som bærende element.

Fokus på formålet

Min påstand er at vi har brug for Emma Gad og de gode manerer. Ikke at jeg ønsker at plædere for en ensretning af incivilet, hvor vi alle skal gå i rene, nystregne skjorter og med slips der sidder stramt om halsen – for det er ikke det der er afgørende (selvom det da pynter på de fleste). Det afgørende er at vi alle overvejer hvordan vi kan tage hensyn til hinanden som medmennesker, både i de store begivenheder (skal man fx genoptrykke en tegning der af mange anses for at være blasfemisk?) men lige så meget i de små: kan man fx tillade sig at forpuste forelæsningslokalet med et korpus der ikke har været i bad i flere dage – eller værre: ved at overdyrge sig med parfume? Det handler ikke om at dyrke en konformitet der ekskluderer de utilpassede (som Panduro frygtede), men det handler om at indse at selv oprøret mod normerne, hvis det dyrkes til det ekstreme, også ekskluderer mange fra det daglige samvær.

Ger det til en dyd

Vi har brug for at revurdere den måde vi omgås hinanden på, men revolutionen skal starte i det små. Ger det til en dyd at være en gentleman. Hold døren for andre – ikke fordi de ikke selv kan åbne den (det er her feministerne misforstod noget), men fordi det er en måde at vise et andet menneske at du er opmærksom på vedkommendes tilstedeværelse. Lyt koncentreret til hvad andre siger (i stedet for bare at vente til det bliver din tur). Ved at gøre gode manerer til en dyd, og noget man sætter en ære i, kan man desuden opnå en helt særlig form for indre tilfredsstillelse, som netop i en tid hvor den materielle velstand i samfundet er høj, er let at glemme.

■ CITAT

Efter at have udtalt glæde over udviklingens fremdrift fortsætter Emma Gad sin kommentar:

"Men i én henseende, måske den væsentligste, er det gået tilbage. Den dyd, der hed nøjsomhed, er, mens jeg har levet, så godt som forsvundet fra verden og dermed den stille sindets glæde. Ved den hastige udvikling er erhvervene blevet flere. Fortjenesten større, mulighederne mere ubegrænsede. Enhver vil have mere. Alle har kun blikket henvendt på dem, der er nået endnu videre i luksus og livsnydelse. Skal jeg bringe den kommende slægt et ønske, så er det, at den foruden en fortsættelse af nutidens riges udvikling må få lidt mere ro i sjælen, lidt mere forståelse af, at nydelse og livsglæde ikke er ensbetydende, og at den sande lykkefølelse beror fuldt så meget på det indre som på det ydre."

Citatet er indtalt på gramfonplade den 21. september 1913 af Emma Gad – det er knap 100 år gammelt, men om muligt endnu mere aktuelt end nogensinde. Indspilningen kan høres i sin helhed (2:34) fra Dansk Lydhistorie på Statsbiblioteket.

ROSKILDE
FESTIVAL

08

3.-6. JULI

AT THE GATES (S)
BAND OF HORSES (US)
THE CHEMICAL BROTHERS (UK)
CHOIR OF YOUNG BELIEVERS (DK)
CLUTCH (US)
EFTERKLANG (DK)
ENTER SHIKARI (UK)
HOLY FUCK (CAN)
JOB FOR A COWBOY (US)
L.O.C. (DK)
MY BLOODY VALENTINE (UK)
PILGRIMZ (DK)
RADIOHEAD (UK)
TEITUR (FO)
YEASAYER (US)

- OG MANGE FLERE BANDS...

WWW.ROSKILDE-FESTIVAL.DK

REND MIG I TRADITIONERNE, SKREV PANDURO - OG DET HAR VI SÅ SANDELIG BØJRT.
FOR DET KAN GODT VÆRE, AT EMMA GAD, MEN VI ANDRE GAD IKKE.

HOLD DØREN!

ORD | MATHIAS VESTERGAARD

En opfattelse af Emma Gad som etikette-diktator bygger ofte på en alvorlig misforståelse – det er nemlig langt de færreste der har læst Emma Gads bog Takt og Tone fra 1918. Dem der har, vil dog vide at bogen på ingen måde handler om at opstille krukke og besværlige regler med det formål at gøre enhver form for menneskeligt samvær unaturligt og ubekvemt – tværtimod. Emma Gads budskab er netop at vi skal kunne holde ud at være sammen, og bogen handler udelukkende om hvordan man på en god måde kan tage hensyn til hinanden. Et helt igennem godt og kærligt budskab. Derfor undrer det mig meget at hun i den grad er blevet forkastet og afvist.

– og helst mod politiet.

Innovation og frygten for traditionerne

Men allerede før dette, var de generelle normer i opbrud. Måske kommer angsten for traditionerne fra vores konstante fokus på innovation og "det nye". I denne optik er traditioner per definition noget der bør forkastes da de hører fortiden til. Desuden beskyldes traditionerne for at skabe de faste rammer for vores samvær, som forhindrer os i at være innovative. Desværre er realiteten dog ofte at der hurtigt etableres nye vaner og mønstre, blot uden den medmenneskelige omtanke som bærende element.

Fokus på formålet

Min påstand er at vi har brug for Emma Gad og de gode manerer. Ikke at jeg ønsker at plædere for en ensretning af individet, hvor vi alle skal gå i rene, nystrogne skjorter og med slips der sidder stramt om halsen – for det er ikke det der er afgørende (selvom det da pynter på de fleste). Det afgørende er at vi alle overvejer hvordan vi kan tage hensyn til hinanden som medmennesker, både i de store begivenheder (skal man fx genoptrykke en tegning der af mange anses for at være blasfemisk?) men lige så meget i de små: kan man fx tillade sig at forpuste forelæsningslokalet med et korpus der ikke har været i bad i flere dage – eller værre: ved at overdygne sig med parfume? Det handler ikke om at dyrke en konformitet der ekskluderer de utilpassede (som Panduro frygtede), men det handler om at indse at selv oprøret mod normerne, hvis det dyrkes til det ekstreme, også ekskluderer mange fra det daglige samvær.

Gør det til en dyd

Vi har brug for at revurdere den måde vi omgås hinanden på, men revolutionen skal starte i det små. Gør det til en dyd at være en gentleman. Hold døren for andre – ikke fordi de ikke selv kan åbne den (det er her feministerne misforstod noget), men fordi det er en måde at vise et andet menneske at du er opmærksom på vedkommendes tilstedeværelse. Lyt koncentreret til hvad andre siger (i stedet for bare at vente til det bliver din tur). Ved at gøre gode manerer til en dyd, og noget man sætter en ære i, kan man desuden opnå en helt særlig form for indre tilfredsstillelse, som netop i en tid hvor den materielle velstand i samfundet er høj, er let at glemme.

■ CITAT

Efter at have udtalt glæde over udviklingens fremdrift fortsætter Emma Gad sin kommentar:

"Men i én henseende, måske den væsentligste, er det gået tilbage. Den dyd, der hed nøjsomhed, er, mens jeg har levet, så godt som forsvundet fra verden og dermed den stille sindets glæde. Ved den hastige udvikling er erhvervene blevet flere. Fortjenesten større, mulighederne mere ubegrænsede. Enhver vil have mere. Alle har kun blikket henvendt på dem, der er nået endnu videre i luksus og livsnydelse.

Skal jeg bringe den kommende slægt et ønske, så er det, at den foruden en fortsættelse af nutidens rige udvikling må få lidt mere ro i sjælen, lidt mere forståelse af, at nydelse og livsglæde ikke er ensbetydende, og at den sande lykkefølelse beror fuldt så meget på det indre som på det ydre."

Citatet er indtalt på gramfonplade den 21. september 1913 af Emma Gad – det er knap 100 år gammelt, men om muligt endnu mere aktuelt end nogensinde. Indspilningen kan høres i sin helhed (2:34) fra Dansk Lydhistorie på Statsbiblioteket.

“ Hold døren for andre – ikke fordi de ikke selv kan åbne den (det er her, feministerne misforstod noget)

Modkultur

At Emma Gads etikette forkastes, kan ses som et led i den generelle modkultur der har etableret sig i Danmark. I den mest ekstreme ende af skalaen finder vi de fanatiske unge mennesker der sætter ild til gader og stræder i oprør mod samfundet. Her fremsættes intet alternativ – det er en rendyrket modkultur hvor det udelukkende handler om at forkaste det etablerede – uden i øvrigt at have sat sig ind i hvad det er der forkastes. Men kastes skal der